

NEPATVORENI LUDIZAM

ADVENT NA FILOZOFSKOM

5. Advent na Filozofskom

NEPATVORENI LUDIZAM

prosinac 2024./ siječanj 2025.

Filozofski fakultet u Splitu, prizemlje 1

Poljička cesta 35

Split od 1.11.2024. do 7.1.2025.

galerija
brešan

Organizatori:

Brešan d.o.o.

Ruđera Boškovića 25, 21000 Split

Tel: 021 470 647

Mob: 098 370 166

E-mail: bresan.art@gmail.com

Igor Brešan

Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu

Poljička cesta 35, 21000 Split

Vedran Barbarić

Ina Reić Ercegovac

Tel: 021 329 284

Izložba je realizirana uz financijsku pomoć

Splitsko-dalmatinske županije

Oblikovanje: Robert Krančić

Tisak: Grafik, Rijeka

Biografije

Saša Jantolek (Rijeka 1968.). Njegovo likovno djelovanje obuhvaća strip, crtež, slike, instalacije, objekte, lutke, ilustracije, spajajući poetsko i groteskno kroz slikarstvo i kiparstvo. Živi u Rijeci, radi u Kastvu.

Mirna Sišul (Rijeka 1977.). Diplomirala je slikarstvo na riječkoj Akademiji primijenjenih umjetnosti 2005., u klasi Ksenije Mogin. Početkom 2023. osniva novi brend „Sophie Montecristo design“. Živi i radi u Rijeci.

Željko Pavić (Rijeka 1952.). Diplomirao je slikarstvo na riječkoj Pedagoškoj akademiji 1977. Živi i radi u Kastvu.

Mirela Peterlić (Rijeka 1977.). Diplomirala je na Akademiji za primijenjenu umjetnost u Rijeci 2005. Vodi razne likovne radionice za djecu i odrasle. Živi i radi u Rijeci.

Nevena Živić (Sombor, 1990.). Diplomirala je slikarstvo na Akademiji primijenjenih umjetnosti u Rijeci 1997. Živi i radi u Rijeci.

Slika na naslovnici

Vojo Radoičić: Novogodišnja čestitka, 1995., flomaster, tuš, drvene bojice, 12 x 12,5 cm

Slika na poleđini ovitka

Vojo Radoičić: Novogodišnja čestitka, 1994., tuš, 20,4 x 9,00 cm

PET SLIKARA(ICA) S KVARNERA

Nepatvoreni ludizam

Homage Vjekoslavu Voji Radoičiću

(Požega 1930. - Rijeka 2017.)

Dugo me držalo uvjerenje kako Primorje kao regionalna cjelina, po pitanju likovnosti, legitimira jedan naivni, djetinji pogled na svijet i pomalo infantilno tumačenje viđenoga. Moguće me na takav način sagledavanja stvari „prisililo“ dugogodišnje prijateljevanje s velikim slikarom i karikaturistom Vojom Radoičićem.

Poput nezaboravna ilustratora i slikara Ivica Antolčića čiji je opus gotovo isključivo bio posvećen djeci nekako edukativno Vojo je priznanje stekao nastojeći cijelo vrijeme u sebi sačuvati dijete. Mališa prepunog iskrenosti, želnog razbibrige. To pomalo naivno sagledavanje života bilo bi bogohulno povezati sa svijetom naivaca i njihovom nepatvorenom iskrenosti. Bio je to nadasve prisni i neiskvareni pogled na svijet oko sebe, prepun vedrine, svjetlosnim godinama odmaknut od jadikovki ovdašnjih, svagdašnjih crnjaka koji nas uporno pritiskaju. Idolatrija vezana za Voju kao da se nehотиčno prelila na ozbiljan krug umjetnika koji su u vlastitim iščitavanjima nalazili opipljiva i kreativna polazišta, nadasve unikatna i otklonjena od izvornika. Razumljivo, sve se s praksom još više udaljavalo od referentnog polazišta, do neprepoznatljivosti. Moja je subjektivnost utiho čuvala nehottičnu poveznicu s likovnom ostavštinom velikog, nesuđenog „moreplovca“.

U potrazi za posebnostima hrvatske moderne moja je teorija „stručno“ ne jednom rasplitala postavke veza ne uz Dubrovnik i Strajnićev kolorizam, jednako tako

Saša Jantolek: Žena u vrtu, 2024., olovka, akril na šperploči, 66 x 43 cm

Mirna Sišul: Runing away with me, 2017., akril na platnu, 80 x 80 cm

intenzivno živio sam splitska sfumata i konačno tražio razbitrigu i razdraganost u riječkom, šarenom pogledu na svijet. Onom što obavezno slavi mali Kvarnerić i svu tu maritimnu simboliku koja ga omeđuje. Bilo kako bilo, ako sam i bio u krivu sve je ostalo popločano kvalifikacijama da se radi o osebujujoj umjetničkoj destinaciji koju sam bolje upoznao postavši počasnim građaninom susjednog grada, Kastva. Točnije iskrenim prijateljevanjem s Sašom Jantolekom, slikarom ovdašnjim, koje me je još čvršće vezivalo za uvjerenje kako moje spekulacije, makar i bile radikalne, pa i na klimavim nogama, ipak nisu daleko od istine, ili barem imaju intuitivno pokriće.

Jantolek: Imperativ ležernosti

Zasigurno ste se ne jednom defetistički zapitali: *Ima li uopće lijeka i nade?* Iskreno ja sam ih nerijetko tražio i nalazio po zakutcima intimizma slikara (kao temeljne djelatnosti) Saše Jantoleka. Ponajprije radi konzervirane razbitriga i veselja koje smo inače zagubili, ali i poradi šarma, bezbrižnosti, iskrenosti i svojevrsnog ludizma. Svijet je to bezbrižnih, iskrenih, svijet veseljaka. Djetinji neki okvir gdje je sve posebno, neočekivano, otklonjeno od normale, nahereno vedrini i smijehu, začinjeno ležernošću i nepretencioznošću. Tu jutra nisu obična, monotona i olovna, tu caruje vedrina koju ne može ugroziti poneki oblačić s Kvarnera, *oli* dim iz *fumara* kakvog *ruzinavog* tankera što strpljivo čeka na vez. Šetam i danas, prigodno, šternama Jantolekovog Kastva. Bajkom u kojoj se osjećam važnim i sigurnim, radosnim i razdraganim, sretnim s malim i što je ključno u krugu bliskih. Ne, ne pada mi na pamet da gledam u tuđi tanjur, jer svatko ima onoliko koliko treba!

Sišul: Prezir konvencionalnog

No za priču o slikarima podno Učke nije dovoljno tek dva imena što sam ih smjestio na istom tragu. Slikaricu Mirnu Sišul, držim ne manje bitnom za ovaj igrokaz. Dapače, štiman je ključnom personom. Usuđujem se promaknuti liderom takve estetike! Potpisuje čuda u shvaćanju i prihvaćanju umjetnosti, a sve s motivikom da nametne veselje ljudima, da slike postanu razbitriga bez sudbinskih (o)poruka koje će zadužiti svijet. Njeno me slikarstvo upozorilo na mekoću i nježnost boja koje, bez obzira što potenciraju izvornost i puninu, zagasitošću ipak gube intenzitet emisije. Konačno zajednička crta svima ovdje prozvanima čini mi se vedrina. Vješto upleteni crtež podsjeća na zbilju, no dominantna gesta provocira fantaziju. Strastveno i iskreno, kao i uvijek, a opet na njen, nov način. Slikarica uvrnutim organskim oblicima, povezanim skicoznom armaturom u cjelinu, otvoreno izražava prezir spram konvencionalnih metoda slikanja, smatrajući ih simbolima populističkog i konformističkog.

Pavić: Slikarska arheologija

Moguće mojoj teoriji ponajmanje pripada, ili iznimkom potvrđuje pravilo, slikar Željko Pavić, Kastvom obilježen umjetnik koji bez obzira na likovna istraživanja i traženja nikad nije zanemario šeretsko tumačenje suživota i spomeničke baštine. Pavić se markantnijom polovicom likovna habitusa okrenuo slikarskoj arheologiji. U gami sedimentnih slojeva skrivana je sva naša genetika, identitet, tragovi. Ispod površine, leži i podsvijest, tvrdi Pavić. I ne griješi, nerijetko su i asocijacije dovoljne da vas izvedu na pravi put, na zaključak najbliže istini. Onoj, nekad nedokučivoj, iz vremena same datacije.

Željko Pavić: Tragom prošlosti A+48, 2021., kombinirana tehnika na platnu, 50 x 50 cm

Mirela Peterlić: Mostom povezana, 2024.,
akril na platnu, 50 x 50 cm

Zaboravljene priče danas se oslanjaju na simbole i markacije, ostatke realnosti, krhotine, naoko bez formalnog pokrića. Zato se nekome cijela ova priča može učiniti subjektivnom, nerazumljivom jer se ne radi o nama samima, ali svakako poučnom i korisnom kad je, slijedeći slikarevu upute, prihvatite svojom. Pavić jest dijete enformela, vremena odrastanja i cvata sredine sedamdesetih minulog stojeća. Slikar jest zaokupljen prošlim da bi bolje raspleo sadašnjost i lakše prihvatio budućnost.

Peterlić: Elikzir duše

Na popisu onih koje sam sve ove godine „protežirao“ našlo se ime Mirele Peterlić. Stvarni život uspijeva ostaviti postrani, a sve da bi se u osamama posvetila pejzažu. S formom i oblikom okrenuta zakrparama i asocijativnoj geometriji, nastoji usporiti protok vremena na koje nas podsjeća mladenaštvo, rasterećenost od obaveza. Ovo Mirelino vrijeme je ležerno, pitko, puno vedrine, mjesta su to gdje najmanji detalji, naoko nebitni, odjednom dobivaju na važnosti. Male velike stvari bježe gotovo k realizmu. Iz iskustva, držim do tih likovnih flagova, do morfoloških oblika koji bi htjeli danas-sutra biti geometrijom. No bilo bi šteta tu ljepotu dovesti u korelaciju s razumom, opteretiti istinama koje nas u podsvijesti gnjave i opterećuju. Njeno je motrište srećom na horizontu, ondje gdje se spajaju splin i fluid, gubi logičan razdjelnik neba i pučine! Čemu povratak u stvarnost, nije dostojan istinske umjetnice. Jer sve je do daljnjega tu bez stresa, s puno razumijevanja i tolerancije, nadasve optimistično, poput kakvog eliksira duše.

Živić: Crtanje šivanjem

Vedroj strani života okrenuta je i ova umjetnica. Specifičnost slikarstva Nevene Živić leži u činjenici da koristi ručni vez pri čemu brazdi platno nitima, inspirirana Baranjom

u kojoj je provela djetinjstvo. I to su djela rasterećena problemskih konotacija. Njezin je rukopis nježan, razigran i tek pomalo obvezujući. Tragovi figuracije, a obično je u pitanju priroda, nastoje povezati u cjelinu apstraktna pozicioniranja. Živićka nema strpljenja dovršiti svoje slike, radije će se okrenuti novom platnu i opetovati kombinatoriku. Poput kakvog iskusnog meštra, dok te ide ne mijenjaj ništa. Elemente koji su joj na raspolaganju treba tek presložiti u novu sliku, i makar se čini sve jednostavnim treba vješto izbjeći dojmu opetovanja. Svjedoči i to o konzistentnosti promišljanja te oholosti što proizlazi iz nepokolebljivog uvjerenja i moćne kombinatorike. Za njenu vizualno plavu fizičari bi rekli kako makar marginalno uključuje neke nijanse zelene. I dok je plavo sinonim savršenstvu i mentalnoj ravnoteži, zeleno redovito vezujemo sa optimizmom i zdravijim pogledom u sutra. Ma što nam više treba?

Toliko o slikarima kojima sam, moguće ne tako vješto, pokušao potražiti zajednički višekratnik u vedrijem načinu shvaćanja neminovnosti. Korisne su to poruke, ta svijet se neće promijeniti čupanjem kose ili udarcem po čelu kako često mnijete. Teorija o Primorju kao zanimljivoj likovnoj regiji ostaje, makar sam možda moga odabrati i vjerodostojnije uzorke. Na mari, te naratori, prezenteri, povjesničari umjetnosti, kuratori..., i onako postavljaju okvire da bi krijepili vlastite teorije. Učinio sam i ja to načas, dajući na važnosti umjetnicima koji su me privukli srdačnošću i likovnim upozorenjima o zdravijem životu. Odmjerite uostalom sami, koliko veze ima petorka s likovnom filozofijama Lovrenčića, Lončarića, Škerlja, Lipovca, i dakako čudotvorca Radoičića?

Igor Brešan

Nevena Živić: Lepršavost je vrlina, 2024.,
Akril, šivano na platnu, 60 x 60 cm

